

Nelly Tincheva

(Bulgaria, Sofia University St. Kliment Ohridski, Department of British and American Studies)

English-Bulgarian and Bulgarian-English Dictionary. Maya Pencheva, Alexandra Bagasheva. Nauka i izkustvo, Sofia, 2017, 1053 p.

Abstract: The recently published new English-Bulgarian and Bulgarian-English Dictionary comprises over 30,000 dictionary entries and is undoubtedly the most comprehensive among the so-called “small” dictionaries available. It is exhaustive not only in terms of the number of entries and the fact that it offers bi-directional equivalents, but also with respect to the fact that the vocabulary included covers the new words established in the two languages by the end of 2016. Thus, the Dictionary reflects the most recent changes registered in the vocabulary used in the British, American and Bulgarian realities. At the same time, it represents in full the words and expressions which have been found to be the most common and characteristic of the three cultures and lifestyles.

Нели Тинчева

(България, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, Катедра „Англицистика и американистика“)

Английско-български и българско-английски речник. Майя Пенчева, Александра Багашева. Наука и изкуство, София, 2017, 1053 с.

Новопоявилият се на българския пазар комбиниран Английско-български и българско-английски речник, който включва над 30 000 речникови единици, е несъмнено най-пълният от съществуващите към днешна дата така наречени малки речници. Неговата изчерпателност се дължи не само на обема му и на факта, че е двупосочен, но и на това, че съдържа новите думи, навлезли в двата езика до края на миналата, 2016 година. По този начин Речникът отразява най-новите регистрирани промени в използваната лексика в британската, американската и българската действителност. В същото време, той запазва пълния обем на думи и изрази, които са се доказали като най-често срещани и най-характерни за трите култури и трите начина на живот.

Важно е да се отбележи, че обхватът на Речника включва около 12 000 устойчиви колокации, пословици и поговорки, което му позволява да отрази двупосочно и спецификата при употребата на думи и изрази, отнасящи се към понятия и явления, които нямат идентичен аналог в застъпените езици и култури. Колокациите, толкова различни в английския и българския, както като общ принцип на действие вътре в езиковата система, така и в конкретните речникови проявления, са един от

основните белези, по които може да бъде измервано нивото на владеене на даден език. Едно от основните предимства на речника е че се обръща значително внимание на начина, по който думите се свързват, а не толкова на начина, по който думите съществуват в изолация. В допълнение, дори когато речниковите единици се разглеждат неколокационно, Речникът изобилства от примери, в които на една дума или фраза на единия език често съответстват над 10 такива на втория език. А, както е добре известно на редовните и на дългогодишните ползватели на подобни справочници, това е един от бележите, отграничаващи наистина добрия речник от приемливия такъв.

Друго голямо преимущество на този двупосочен речник е това, че в него се отбелязват съществуващите характеристики при употребата на всяка отделна речникова единица, без значение дали тя е културно-специфична и подвеждаща, или не. Всяка дума и израз се диференцират според няколко паралелно действащи параметъра. Първият такъв параметър е дискурсният домейн, в който единицата се среща с най-висока честотност. По тази ос, Речникът отбелязва налични характеристики като например ежедневна употреба (включително диалекти, жаргон, професионални езици и др.), употреба в научния дискурс, употреба в политическия дискурс, употреба в технически текстове, употреба в медицински текстове и т.н. При втората ос на диференциация фокусът пада върху наличието и вида на стилистична маркираност при отделните думи и фрази. Третият параметър на диференциация отбелязва наличните специфики относно времевия диапазон на употреба на речниковите единици, като ги характеризира: архаизми, историзми, старинни изрази и т.н. Речниковото описване на комбинираното действие на трите параметъра води до възможно най-пълното характеризиране на реалното, контекстуализирано, а не абсолютизирано, значение на думата или израза. Това от своя страна позволява правилното, комуникативно отчетливо, освободено от опасността от възникване на „бисери“ прилагане на информацията в Речника. То освобождава ползвателя от евентуални опасения относно употребата, а не просто относно значението на отделните думи и изрази.

В този ред на мисли, начинът, по който Речникът е цялостно организиран, го прави пригоден към множество различни комуникативни ситуации и множество различни ползватели. Тези ползватели биха могли да бъдат както с различно ниво на владеене на английски и български, така и да прибягват до употребата му по разнородни комуникативни и професионални причини. Ползватели с по-висока степен на владеене на езика и професионални преводачи, например, биха били изкушени от предложената диференциация на речниковите единици по регистри и стилове.

В помощ на бъдещия притежател на Речника е редно да се отбележи и че правописът в него следва британския вариант на английския език, а транскрипцията е фонемна и следва системата на Международната фонетична асоциация (IPA). Транскрипцията отбелязва и наличието на различни произношения на една и съща лексикална единица в британския и американския вариант на английския език.

В заключение, без съмнение всеки речник е една моментна снимка на неспирно изменящия се жив, реално използван език. Но, както всички снимки, речниците варират по обхват, дълбочина на „кадъра“, наситеност на цветовете, широта на палитрата и т.н. И както всички снимки, речниците са различни интерпретации на един или друг обект, „заснет“ в един или друг момент. Настоящият Английско-български и българско-английски речник представя не една, а две широкообхватни, дълбочинни и полихроматични снимки на два различни езика, обвързани с три различаващи се култури. Поради двупосочността си, речникът предоставя и мостове за разбиране и

свързване на културите чрез проследяване на приликите и отликите в езиковите единици в двата езика.

Редно е да се отбележи и че посочените характеристики, принципи и организация на речника съответстват на приложените в излезлите по-рано Българско-английски речник и Английско-български речник от същите автори – Майя Пенчева и Александра Багашева. Би могло да се каже, че новият речник следва и развива вече утвърдените принципи на авторите, които успешно защитават своята модерна и теоретично издържана концепция относно изграждането и развиването на речника като възможно най-репрезентативно отражение на развиващия се жив език.